

Symposium Sibiu 12.5.2009 - Vortragstext

Simpozion Sibiu 12.05.2009 -
Textul expunerii

Titlul:

Reflexii asupra cerințelor privind Știința Informării

Ralf Brugbauer

Stimate doamne și stimați domni,
d-le președinte Schaal,
d-le rector Oprean,
d-le director general administrativ Moțoc,
d-na director Volovici, onorată asistență.

Mai întâi doresc să mulțumesc pentru invitația la simpozion cu ocazia deschiderii oficiale a noii Biblioteci Universitare și mă bucur mult că pot fi alături de dumneavoastră, Universitatea “Lucian Blaga”, Transilvania și România în genere, ocupând un loc special în inima mea.

Înainte de a începe cu expunerile mele, doresc să felicit Universitatea “Lucian Blaga”, pe Președintele ei, pe Rectorul ei, pe Directorul general administrativ, pe Directoarea bibliotecii cu toate colaboratoarele și toți colaboratorii ei, pe oamenii de știință și nu în cele din urmă pe studenții ei pentru noua bibliotecă. Ea este concepută după cele mai moderne standarde și – așa cum se constată – deosebit de reușită.

Am fost rugat să prezint reflexii asupra sistemului bibliotecilor germane privind știința informării.

Am dat curs cu plăcere acestei rugăminți și doresc să menționez trei domenii diferite în care bibliotecile universitare sunt promovate în viitor în vederea științei informării, respectiv a luării unei inițiative.

În primul rând, în ultimii ani condițiile de cercetare și studiu la universități și facultăți s-au schimbat în mod semnificativ și astfel, pas cu pas, și așteptările oamenilor de știință și ale studenților privind biblioteca "lor".

În al doilea rând, dezvoltarea complexă în tehnologia informațională implică integrarea bibliotecii în structura IT a universității.

Și în cele din urmă – în al treilea rând – doresc să subliniez semnificația colaborării supraregionale între biblioteci, fără de care acestea nu ar putea continua dezvoltarea serviciilor lor.

Referitor la primul domeniu:

Motivele pentru modificările condițiilor de cercetare și în special de studiu la universități sunt, pe de-o parte, așa-numitul proces de la Bologna cu restructurarea profilelor în cursuri de Bachelor și master, iar pe de altă parte, și dezvoltarea tehnică, care nu s-a oprit în fața bibliotecilor.

Drept consecință, se poate constata în toate bibliotecile germane că ele sunt căutate - ca niciodată până acum – ca spații destinate studiului individual și în echipă, iar locurile pentru Pc-uri sau laptop-uri sunt mai necesare decât oricând. Noi observăm că studenții apreciază atmosfera de studiu din biblioteci și doresc accesul la toate materialele necesare informării atât pe suport de hârtie, cât și în format electronic.

În mod corespunzător, biblioteca trebuie să ofere o infrastructură modernă d.p.v. tehnic, de exemplu cu terminale de calculator, (Wireless-) Local Area Network, scannere pentru cărți, tehnologie RFID, dar și – în mod cu totul profan – un program de funcționare prelungit.

Acolo unde este necesar, biblioteca ar trebui chiar să reducă din rafturile de cărți în favoarea locurilor de studiu, iar izolat, mediile electronice, cum ar fi cele retrodigitalizate (de exemplu JSTOR cu numere de reviste digitalizate, mai vechi) oferă posibilitatea de a suplimenta noi locuri de studiu.

Bibliotecile devin aici active și prin asigurarea unui mediu adecvat pentru studenții și oamenii de știință din universitate, ajungând un criteriu important de evaluare la universitățile germane.

Numărul de locuri de studiu și programul de funcționare al bibliotecilor dumneavoastră se iau în considerare atât la acreditarea unor noi profile, cât și la stabilirea ierarhiei între universități.

Între timp, foarte multe biblioteci din Germania – Marburg cât și Bayreuth - sunt deschise până la miezul nopții, iar câteva, puține la număr, chiar 24 ore în cele șapte zile ale săptămânii.

În încheiere trebuie menționat aici că pentru dezvoltarea în continuarea a bibliotecilor este absolut necesară o flexibilitate considerabilă în reacțiile la cerințele diferite de servicii, așa cum este absolut necesar în cazul proiectării construcției și a spațiului.

În cel de-al doilea domeniu doresc să explic pe scurt necesitatea unei încorporări strânse și eficiente a bibliotecii într-o structură IT a universității.

Tot mai multe biblioteci oferă unități de învățământ sau module pentru mijlocirea competențelor informaționale, care sunt incluse între timp și în planurile de învățământ ale diverselor discipline. Există o cerință mărită pentru modulele platformă e-learning precum "moodle", care se aplică în procesul de instruire.

Un alt exemplu este cardul multifuncțional cu cip pentru utilizatori, acesta constituind premisa pentru folosirea bibliotecii și astfel au acces doar persoanele care s-au putut legitima în prealabil ca aparținători ai universității. În ambele cazuri trebuie reglementate așa-numitele sisteme de management a identității, care acordă drepturi unor grupe de persoane.

Acestea se reflectă apoi în practică, de exemplu asupra duratei de împrumut sau a sumei de plată pentru somații. De asemenea, prin “identity management” pot fi puse la dispoziție domenii protejate în așa-numitele „subdomains” din cadrul unui sistem de campus-management. Acolo pot fi arhivate, respectiv salvate materiale digitalizate necesare unui semestru, constituind biblioteca virtuală.

Puținele exemple enumerate aici au menirea să lămurească faptul că de mult timp prelucrarea și punerea la dispoziție a “informațiilor digitale” nu mai constituie numai sarcina bibliotecilor, ci că aici trebuie edificată o cooperare strânsă a bibliotecii cu toate instituțiile relevante ale universității, din moment ce trecerile din domeniul prelucrării digitale a informaticii sunt continue.

La universitățile din Germania se instituie în acest scop comisii IT (de tehnologie a informației), în care individual participanții își exprimă nevoile, caută soluții comune și convin asupra viitoarelor strategii de dezvoltare.

În cele din urmă doresc să mă mai refer odată asupra celui **de-al treilea domeniu**, colaborarea supraregională a bibliotecilor, care după opinia mea sunt de o importanță deosebită pentru rolul bibliotecilor în asigurarea științei informării.

Biblioteca universitară Bayreuth, pentru care sunt responsabil din anul 2007, dispune, de exemplu,

-de un **fond total de circa 1,7 mil. unități media,**

-obține **un buget de achiziționare a literaturii de circa. 3,2 mil. Euro/ an**

-și consemnează **accesul la 30.000 - 40.000 unități media pe an** (în special cărți, volume de reviste legate, DVD-uri, CD-uri etc.).

Ea oferă **accesul la 10.700 reviste on-line cu licență, 1.550 bănci de date de cercetare, cât și 2.600 de cărți electronice.** Am putut constata că în ultimele 12 luni aceste „eBooks“ au fost folosite, respectiv accesate, de 117.000 ori față de 55.000 ori.

Am putut observa în comportamentul de utilizare, dorința de a găsi cât mai simplu și comod – în gen „google” – stocul bibliotecii și sursele electronice. Din moment ce nu poate fi pusă la dispoziție capacitatea necesară de dezvoltare și prelucrare de către bibliotecile individuale, singura modalitate este asocierea de cooperare în servicii.

Astfel achiziționarea și administrarea licențelor pentru eJournals și bănci de date în bibliotecile germane se organizează în special prin consorții de cumpărare, iar prelucrarea unităților convenționale și electronice se realizează prin asociații de catalogare, făcând astfel posibilă catalogarea partajată.

Biblioteca Universitară Bayreuth aparține **Asociației bibliotecilor Bavaria (BVB)**, care se compune din peste 100 biblioteci de mărimi diferite – inclusiv din Biblioteca de Stat Bavaria.

Actualmente fuzionează două asociații de catalogare partajată până acum autonome, Bavaria și Berlin-Brandenburg, adunându-se și utilizându-se astfel ca. 19 milioane de seturi de date de titlu de la circa 360 membri ai asociației într-o bancă de date asociată comună.

Dincolo de acest aspect, au loc discuții cu alți asociați din Renania de Nord- Westfalia și Austria, rezultând astfel câștiguri sinergetice importante, mai ales la inventarierea și preluarea datelor, dar și la îmbogățirea cooperativă a cataloagelor.

Prin îmbogățirea cataloagelor (Catalogue Enrichment) se înțelege cuprinderea în conținut a datelor bibliografice ale titlului, prin cuvinte cheie și notații de aranjare la raft, dar și scanarea listei de conținut, texte, copertă interioară, coversheets a unor membri individuali ai asociației, dar și datele străine ale Library of Congress (LOC), care trebuie incluse în asociație, cât și conectarea unor descrieri de conținut din motorul de căutare "google" și afișajele "Amazon".

Pentru orientări strategice, în continuare se verifică o cooperare cu *Ohio College Library Center (OCLC)*, din moment ce prin livrarea unor seturi de date bibliografice către baza de date mare *WorldCat*, ar putea fi îmbunătățită considerabil transparența seturilor de date din internet și făcute accesibile unui public larg, de exemplu prin *Google Scholar*.

WorldCat este o bază colectivă de date bibliografice ce cuprinde peste un miliard de înregistrări. Mai mult de 69.000 biblioteci din 112 țări utilizează serviciile OCLC din domeniile de catalogare, informare digitale (Question Point), administrare comună a resurselor (Content – dm). *OCLC* este o organizație non-profit a bibliotecilor bazată pe membri, activă pe tot globul și planifică în viitor o convergență a funcțiilor pe o platformă mare.

Ideea de „software as a service“, poate deveni un principiu în dezvoltarea bibliotecilor (use cases) „Software de Management a bibliotecilor - as a service“ prin web, bibliotecile individuale având posibilitatea de a utiliza online din “use case” după funcționalitatea dorită.

În concluzie, afirm că bibliotecile pot reacționa la cerințele unei asigurări informaționale viitoare doar printr-o flexibilitate maximă, dorință de cooperare și prin angajamentul deja legendar – așa cum se poate observa deja la această nouă construcție a bibliotecii universitare. M-aș bucura dacă în cadrul acestui simpozion ar apărea ocazia de a discuta despre această reflexie și sunt deja foarte curios în ceea ce privește punctul dumneavoastră de vedere.

Mulțumesc pentru atenție.